

**DARBO SANTYKIŲ KOMISIJOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖS TARYBOS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2023-04-12 Nr. K2-4
Vilnius

Posėdis įvyko 2023-04-12.

Posėdžio pirmininkas Rimantas Stanevičius.

Posėdžio sekretorė Svetlana Kalinauskienė.

Dalyvavo:

Vyriausybės atstovai: Rūta Juršaitė – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Jelena Polijančuk – Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo teisės grupės vyresnioji patarėja, Ieva Piličiauskaitė – Valstybinės darbo inspekcijos Darbo teisės skyriaus vedėja - vyriausioji darbo inspektorė, Olga Pacevičienė – Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Teisės skyriaus patarėja.

Profesinių sąjungų atstovai: Artūras Černiauskas – Lietuvos geležinkelininkų profesinių sąjungų susivienijimo pirmininkas, Dalia Jakutavičė – Lietuvos pramonės profesinių sąjungų federacijos pirmininkė, Algirdas Markevičius – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ pirmininkės pavaduotojas, Vesta Sharabayka – Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos teisininkė.

Darbdavių organizacijų atstovai: Rimantas Stanevičius – Advokatų kontoros „Ellex Valiūnas ir partneriai“ ekspertas, Eigilė Čygaitė-Elzbergienė – Lietuvos pramonininkų konfederacijos Verslo aplinkos ir ekonomikos departamento vyr. ekspertė, Aurelija Gabrielė Maldutytė - Lietuvos darbdavių konfederacijos Prezidiumo narė, Emilis Ruželė – Lietuvos verslo konfederacijos generalinio direktoriaus pavaduotojas, Jūratė Radzevičienė - Vilniaus prekybos, pramonės ir amatų rūmų advokatė, Monika Gabalytė – asociacijos „Investors‘ Forum“ Politikos ir korporatyvinių reikalų vadovė, Gediminas Rainys – Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacijos patarėjas ekonomikos klausimais.

Kiti asmenys: Gintautas Paluckas – Lietuvos Respublikos Seimo narys, Akvilė Razumienė – Lietuvos verslo konfederacijos patarėja-teisininkė.

Darbotvarkė:

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

Rimantas Stanevičius komisijos narius informavo, kad šios dienos darbotvarkėje vienas klausimas. Paklausė, ar pritariama darbotvarkei.

Komisijos nariai pastabų darbotvarkei nepateikė.

NUTARTA. Pritarti Darbo santykių komisijos 2023 m. balandžio 12 d. posėdžio darbotvarkei.

SVARSTYTA. Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166.

Gintautas Paluckas pristatė komisijos nariams Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2166. Nurodė, kad šia pataisa yra siūloma atsakyti Darbo kodekso 138 str. esančio reikalavimo, kad darbo stažas įmonėje būtų nepertraukiamas. Priėmus pataisą bus ištaisyta klaida, kad įmonėje 10 arba daugiau metų dirbantys asmenys negali pasinaudoti Darbo kodekse numatyta jiems teise į papildomas atostogas.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad tokiu būdu nėra skatinamas lojalumas, o daromas kaupimas, todėl netinka kalbėti, kad skatinamas lojalumas dėl nepertraukiamo ar pertraukiamo stažo. Jeigu norima, kad žmonės tobulėtų, kokia šito prasmė. Paklausė, kokį skaičių žmonių tai apimtų.

Gintautas Paluckas kalbėjo, kad žmonės dabar yra mobilūs. 10 metų gali tapti neaktualu. Ribojama nuostata neduos rezultato, o kaupimas paskatintų grįžti pas tą patį darbdavį. Neapsiribojama, pvz., sveikatos diena ar laisva diena gimtadienio proga. Paminėjo, kad žmonės kreipėsi, kaip galima būtų rasti sprendimą konkrečiais atvejais. Aiškinamajame rašte nekalbama vien apie dukterines įmones. Pasiūlymas nėra ribojantis veiksnys. Įstatymo nuostata būtų taikoma visiems, dukterinėms įmonėms – taip pat.

Eigilė Čygaitė-Elzbergienė kalbėjo, kad dabar esanti sistema suteikia daug laisvų dienų. Yra, pvz., 3 dienos už lojalumą. Darbuotojas išeidamas išsineša ir jautrią informaciją, tas nelaikoma lojalumu. Negali pritarti Įstatymo projektui. Paminėjo, kad dažnai tokie klausimai sprendžiami per įmonių vidaus taisykles. Sutiktų su pasiūlymu dėl 10 m., jeigu nuostata būtų taikoma darbuotojui judant įmonės viduje.

Gintautas Paluckas sutiko, kad darbdaviui nesmagu, kai darbuotojas išeina pas konkurentą, tačiau yra atvejų, kai išeinama ir ne pas konkurentą. Darbo kodekse tai neapibrėžta. Tam yra kiti teisiniai susitarimai.

Emilis Ruželė kalbėjo, kad sutiktų, jog nuostata būtų taikoma įmonės viduje, jeigu kitur – nesutinka.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad principui pritaria. Paminėjo, kad įmonių viduje dažnai būna susitarimai.

Aurelija Maldutytė paklausė, koks interesas skatinti čia lojalumą. Paklausė, ar 10 m. darbo pas vieną darbdavį – vertybė ar ne? Kalbėjo, kad atgyvena, jog Darbo kodekse numatytos dienos už lojalumą. Gal prieš 30 m. tai ir buvo aktualu. Kodėl Lietuvos valstybei svarbu, kad darbuotojas vienoje darbovietėje dirbtų 10 metų.

Gintautas Paluckas kalbėjo, kad Darbo kodeksas nėra atgyvena, kad jis egzistuoja ir kitose valstybėse. Žmogus, skyręs nors ir su pertrauka 10 metų tai pačiai įmonei, turi būti apdovanotas. Žmonės dirba įmonės reikmėms.

Eigilė Čygaitė-Elzbergienė kalbėjo, kad tai konceptualumo diskusija. Darbo santykiai yra kontraktas. Jeigu į darbą ateina žmogus, turintis aukštesnę kvalifikaciją, galima tartis dėl aukštesnio užmokesčio. Kai darbuotojas išeina, gal, pvz., lieka nebaigtas darbas, gal nuostoliai. Jeigu norime skatinti, tai turime galvoti tik apie įmonių grupę. Dėl darbuotojų judėjimo – darbdaviui vis sunkiau išlaikyti darbuotoją. Nėra lojalumas, kai darbuotojas išeina.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad, jeigu turėtume sektorinius susitarimus, ypač privačiame sektoriuje, dėl daug ko galima būtų susitarti. Paminėjo, jog yra tokių kolektyvinių sutarčių, kur darbdavys skiria 1-2 papildomas laisvas dienas ir už 5 m. darbo stažą.

Gintautas Paluckas kalbėjo, kad prievarta į darbą niekas žmogaus neima. Kalbėjo, kad pritaria Dalios Jakutavičės išsakytai nuomonei.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad ji nėra nusistačiusi prieš Darbo kodeksą ir kad jis visiems būtinas. Trišalėje taryboje kalbėta, kaip praktiškai tvarkingai įgyvendinti tokių dienų kaupimą. Pvz., žmogus dirba su pertraukomis po 3 mėn. (studentas). Kaip jam skaičiuoti dienas? Kai darbo stažas nepertrauktas ištisis 10 m., viskas aiškiai matosi. Sunkiai įgyvendinama apskaitos galimybė. Paklausė, kaip kaupti tokią informaciją ir ar dėl duomenų apsaugos bus galima ją kaupti.

Rimantas Stanevičius paklausė, ar yra statistika, kiek yra 10 m. stažą turinčių asmenų, nes, SODROS duomenims, tai nėra daug.

Gintautas Paluckas paminėjo, kad būtų atsižvelgiama į padidėjusį mobilumą, nemenkinant lojalumo. Kalbėjo, kad informaciją gauna iš ten pat – iš SODROS. Tai nedidelis skaičius žmonių. Pakeitimas šį skaičių šiek tiek išplėstų. Padėkojo, kad buvo pakviestas į Darbo santykių komisijos posėdį. Kalbėjo, kad laukia pasiūlymų.

Rimantas Stanevičius pasiūlė fiksuoti išsakytas nuomones, kad darbdaviai sutiktų, jeigu stažas būtų skaičiuojamas darbuotojui judant įmonių grupės viduje, o profesinės sąjungos pritaria projektui ir siūlo jį tobulinti.

Aurelija Maldutytė pasakė, kad profesinėms sąjungoms neliks dėl ko tartis. Paklausė, ar tikrai profesinėms sąjungoms naudinga prarasti tokį įrankį, kurį gali naudoti derybose. Nemato tame lojalumo skatinimo. Nepitaria kaupimui.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad tai neapribotų profesinių sąjungų derybinių pozicijų, kad vedant derybas, suderama dėl dienų už stažą, tačiau negali kalbėti apie tas įmones, kuriose nėra kolektyvinių sutarčių.

Rimantas Stanevičius paklausė, ar darbuotojų atstovai mato „šokinėjime“ iš vieno darbo į kitą naudą ir ar reikia už tai sukurti papildomą gėrį, ar reikia skatinti.

Algirdas Markevičius kalbėjo, kad profesinė sąjunga „Solidarumas“ palaiko Seimo nario Gintauto Palucko iniciatyvą. Ne visas verslas yra sąžiningas. Siūloma pataisa teisinga. 10 m. darbo stažo yra didelis laiko tarpas. Darbdavio prerogatyva, ar priimti, ar ne darbuotoją. Paminėjo, kad tai vienas iš įrankių sulaikyti darbuotoją.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad tai būtų bonusas darbdaviams.

Eigilė Čygaitė-Elzbergienė kalbėjo, kad nemato sąsajos tarp tikslo ir priemonės. Darbdaviai dažnai siūlo didesnę atlyginimą. Lojalumas – kai dirbi vienoje įmonėje. Esmė ne trijose dienose. Tikslas – didinti atostogų dienų skaičių, bet Lietuva ir taip yra dosni sistema dėl atostogų. Paklausė, ar skatinamas vaikščiojimas tarp įmonių.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad skatinamas konfliktas tarp darbuotojo ir darbdavio. Dar kartą paklausė, ar tai įmanoma įgyvendinti praktiškai. Kalbėjo, kad tai pavieniai atvejai. Jei būtų kalba apie įmonių reorganizavimus, jungimus, tai būtų kitas projektas. Neracionalus siūlomas variantas. Prieštarauja protingumui.

Dalia Jakutavičė kalbėjo, kad nėra nuostatos, nėra teisinio pagrindo kaupti. Paminėjo, kad anksčiau darbdaviai atsisveikindavo su darbuotoju po penkerių darbo metų. Kalbėjo, kad siūlomu pakeitimu būtų skatinamas lojalumas.

Algirdas Markevičius padarė pastabą, kad daug kalbama apie administracinę naštą. Kalbėjo, kad stažas atsispindėtų darbuotojo gyvenimo aprašyme. 10 m. yra ilgas terminas. Nemato tame problemos. Paklausė, ar buvo praktikoje atveju, kai žmogus išėjo ir vėl grįžo.

Aurelija Maldutytė kalbėjo, kad ne visos įmonės organizuoja pokalbius, kad ne visi žmonės teikia gyvenimo aprašymus. Paminėjo, kad kai kurie žmonės gali atlikti tik paprastas užduotis. Darbo kodekso nuostata skatina žmogaus lojalumą vienoje organizacijoje. Jeigu vyksta įmonių jungimai, reorganizacija, stažas turėtų tęstis, dėl šito galima daryti Darbo kodekso pakeitimus. Nemato, už ką dėkoti, jeigu žmogus išeina ir grįžta. Galima ir dabar duoti 25 d. atostogų, galima susitarti darbo sutartyje. Nereikia papildomų administracinių dalykų. Pateikė pavyzdį, kai studentas ateina dirbti į tą pačią įmonę kiekvieną vasarą ir paklausė, kaip jam paskaičiuoti stažą. Kalbėjo, kad darbuotojai įvairiai skatinami, atsižvelgiant į įmonės vertybes. Paminėjo, kad penkerių metų darbas vienoje įmonėje nėra nei blogis, nei gėris, ir kad tai dažniausiai taikoma vadovams. Kalbėjo, kad ji būdama tam tikro prekinio ženklo vadovu nenorėtų, kad žmogus vaikščiotų tai ten, tai šen. Dar kartą paminėjo, jog sutiktų tik tuo atveju, jeigu tai vyktų įmonės viduje. Pakeitimas siūlo lojalumą, kuris nėra lojalumas.

Eigilė Čygaitė-Elzbergienė kalbėjo, kad pritaria tokiai Darbo kodekso nuostatai, kokia yra dabar. Žmogus atėjo, padirbo penkerius metus, tada išėjo, prarado kvalifikaciją ir vėl grįžo. Pritartų, jeigu tai apimtų dukterines įmones. Nepritaria siūlymui dėl nepertraukiamo stažo.

Rimantas Stanevičius pakomentavo, kad šalių atstovai išsakė savo nuomones. Paklausė, ar visos šalys pritartų dėl lojalumo įmonių grupės viduje, dėl reorganizavimo, dukterinių įmonių. Pasiūlė formuluoti sprendimą, kad pritariama lojalumo skatinimui vienos grupės viduje, apimant reorganizaciją, dukterines įmones, verslo perėmimą, atkreipiant dėmesį, kad šitam projektui nepritariama.

Dalia Jakutavičė pasiūlė formuluoti, kad darbdaviai įstatymo projektui nepritaria, profesinės sąjungos įstatymui pritaria ir kad visi pritaria dėl darbuotojų judėjimo įmonių grupės viduje.

Rimantas Stanevičius pasiūlė formuluoti, kad duotam pasiūlymui darbdaviai nepritaria, o profesinės sąjungos pritaria. Paklausė, kokia yra Vyriausybės atstovų nuomonė šiuo klausimu.

Rūta Juršaitė kalbėjo, jog gaila, kad nėra bendro sutarimo šiuo klausimu. Vyriausybės nuomonė tokia, kad būtų tariamas kolektyvinėse sutartyse. Jeigu visos garantijos bus Darbo kodekse, tai nebus dėl ko tartis kolektyvinėse sutartyse. Labiau palaiko darbdavių siūlymą, kad nereikėtų taisyti Darbo kodekso. Akcentavo, kad Darbo kodekso 51 str. reglamentuoja darbo santykių tęstinumą darbdavio pertvarkymo, reorganizavimo, restruktūrizavimo ir verslo ar jo dalies perdavimo atveju. Kalbėjo, kad sunku būtų suformuluoti nuostatą dėl dukterinių įmonių, gal paminėti, kad sutarta perkėlimo būdu. Taip pat atkreipė dėmesį į stažą vaiko priežiūros atostogų metu. Priminė, kad Darbo kodekso 127 str. 4 d. yra aprašyta, kas įeina į nepertraukiamą stažą. Kalbėjo, kad gal tai galima būtų tai sutvarkyti Vyriausybės nutarimo pagalba, - apie tai praėjusiame Trišalės tarybos posėdyje priminė socialinės apsaugos ir darbo viceministras. Mano, kad Darbo kodekso keitimas – diskusinis dalykas.

Rimantas Stanevičius padėkojo už pasisakymą ir pasiūlė užbaigti diskusijas ir formuluoti sprendimą, kad darbdavių ir Vyriausybės atstovai nepritaria Įstatymo projektui, kad bendrai sutariama dėl lojalumo skatinimo įmonių grupės viduje, kad pritartų, jeigu, atsižvelgiant į socialinių partnerių pasiūlymus, būtų ruošiamas naujas įstatymo projektas. Pasiūlė, jeigu liks laiko, pakalbėti dėl vaiko auginimo atostogų, tačiau paminėjo, kad šis klausimas neįtrauktas į šios dienos posėdžio darbotvarkę.

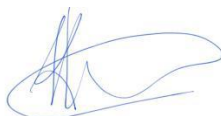
Aurelija Maldutytė pritarė komisijos pirmininkui, kad klausimui dėl vaiko priežiūros atostogų nesiruošta. Jeigu bus projektas, tada komisija jį svarstys.

Rimantas Stanevičius pritarė, kad kol kas klausimas dėl vaiko priežiūros atostogų nebus svarstomas. Padėkojo komisijos nariams už dalyvavimą posėdyje.

NUTARTA:

Fiksuoti socialinių partnerių nuomones dėl Lietuvos Respublikos trišalės tarybos išvados Lietuvos Respublikos Seimo valdybai dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso Nr. XII-2603 138 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-2166:

- 1. Profesinių sąjungų atstovai pritaria Įstatymo projektui.**
- 2. Darbdavių ir Vyriausybės atstovai nepritaria Įstatymo projektui.**
- 3. Darbdavių, profesinių sąjungų ir Vyriausybės atstovai pritartų naujo įstatymo projekto ruošimui dėl darbuotojų lojalumo skatinimo (t.y. bendrai skaičiuojamo darbo stažo papildomų atostogų tikslais) darbuotojams judant vienos įmonių grupės viduje.**

Posėdžio pirmininkas

Rimantas Stanevičius

Posėdžio sekretorė

Svetlana Kalinauskienė